

**ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ
ГЕЛЬСІНСЬКОЇ ГРУПИ
ВІСНИК РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ
Редактор-упорядник Надія Світлична
Випуск 10, рік п'ятий
Жовтень 1984 року
Нью-Йорк**

ХРОНІКА РЕПРЕСІЙ

САМОГУБСТВО ЮРІЯ ЛИТВИНА

10-15 вересня 1984 року в пермському таборі особливого режиму помер член Української Гельсінської групи Юрій Тимонович ЛИТВИН. (Див. про нього, зокрема, брошуру "*Юрій Литвин*" у серії "*Портрети сучасників*", видання ЗП УГГ, 1981). Родина дістала повідомлення про смерть та проте, що 8 вересня його

поховали на табірному цвинтарі, однак причини смерті офіційно не повідомили. Неофіційні відомості були про те, що він кінчив життя самогубством. Державний департамент США виступив із спеціальною заявою на смерть Ю. ЛИТВИНА 22 жовтня 1984 року.

Юрій ЛИТВИН — поет і публіцист — нар. 1934 року. В 1951-53 рр. перебував в ув'язненні за кримінальним звинуваченням, звідки був звільнений у зв'язку з переглядом справи. **В 1955 р.** його **заарештували вдруге**, звинувативши за **ст. 58 старого КК**, і **засудили до 10 років таборів**. Термін відбув повністю. **В 1974-77 рр.** відбував ув'язнення за **ст. 187¹ КК УРСР**. Після звільнення вступив до Української Гельсінської групи. **В 1979 р.** його знову **заарештували** за сфабрикованим звинуваченням і **засудили до 3 років ув'язнення**. Але в таборі йому пред'явили звинувачення за **ст. 62 ч. 2 КК УРСР** та **засудили в 1981 році** як особливо небезпечного рецидивіста до **10 років табору особливого режиму і 5 років заслання**.

Ю. ЛИТВИН тяжко хворів на **виразку шлунка** (свого часу пережив прорив виразки і перитоніт), а також **тромбофлебіт**. Від першого розірваного шлюбу залишився **син Ростислав** (нар. 19. VII. 1967 р.). **Мати ПОРУБЧЕНКО Надія Антонівна** мешкає в рідному **селі Барахти Васильківського р-ну Київської обл., вул. К. Лібкнехта, 1, кв. 15 [251160]**. **Дружина МАТУСЕВИЧ Таміла Іванівна** (шлюб не заєстрований): **252067, Київ-67, бульвар Івана Лепсе, 3, кв. 60**.

ПОМЕР ВАЛЕРІЙ МАРЧЕНКО

10-2 Увечері 7 жовтня 1984 року в центральній лікарні для в'язнів ім. Гааза (м. Ленінград, вул. Хохрякова, 1) помер **Валерій Веніамінович МАРЧЕНКО** у віці 37 років (див. 1984, 9-7 і раніше). 13 вересня В. МАРЧЕНКА переправили з Пермської в'язничної лікарні до Ленінграда в критичному стані: нирки перестали працювати, почалися перебої в роботі серця, він майже втратив здатність розмовляти, почав спінути. Лікарі лікарні ім. Гааза підготували документи для термінового переведення В. МАРЧЕНКА до звичайної лікарні, де, на відміну від лікарні ім. Гааза, є апарат "штучна нирка". Проте КДБ не дав дозволу на переведення і таким чином прозбавив його можливої лікарської опіки. Матері, яка клопотала, щоб йому пересадили її здорову нирку, взагалі не відповіли. Мати була весь час у Ленінграді, однак її постійних клопотань, щоб дозволили бути біля помираючого сина, не задовольнили. Вона мала з ним лише коротке побачення, коли він перебував уже в напівпритомному стані. Єдине, що їй вдалося виклопотати — це дозвіл на перевезення його тіла до Києва. 14 жовтня В. МАРЧЕНКА поховали в селі Гатному під Києвом, поруч з могилою діда — професора історії Михайла МАРЧЕНКА. На

смерть Велерія МАРЧЕНКА відгукнулися офіційними заявами державний департамент США, Комісія для безпеки і співпраці в Європі, президент Р. РЕЙГАН, громадські організації, Спілка журналістів, преса.

Перекладач і журналіст Валерій МАРЧЕНКО (нар. 16. IX. 1947 р.) вперше був заарештований у 1973 році за ст. 62 ч. I КК УРСР

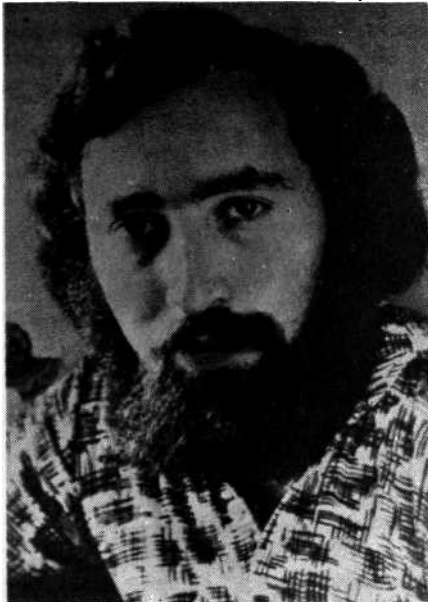

та засуджений до 6 років таборів суворого режиму і 2 років заслання, які відбув повністю. Вдруге його заарештували за аналогічним звинуваченням (ч. 2 ст. 62) у жовтні 1983 року. На цей раз МАРЧЕНКА засудили до 10 років табору особливого режиму і 5 років заслання, з яких він ледве витримав неповний рік. В. МАРЧЕНКО віддавна був серйозно хворий на нирки і гіпертонію. Стан його був загрозливим уже під час суду. Етап, який тривав 55 діб, виявився фатальним. (Як відомо, під час етапу в'язнів водять до туалету тільки раз на добу, що для хворих нирок згубно).

10-3 У жовтні стало відомо про смерть матері померлого недавно в таборі Олекси ТИХОГО (див. 1984, 9-27 і раніше). Невідомо, чи вона померла раніше від сина, чи після нього.

АРЕШТИ ЧЛЕНІВ УГТ

10-4 19 жовтня 1984 року в Чернівцях заарештували члена Української Гельсінської групи, радіоінженера Йосифа Самуїловича ЗІСЕЛЬСА (див. 1982, 5-15 і раніше). В помешканні Й.

Йосиф ЗІСЕЛЬС

Зісельса зробили обшук, вилучили багато книг. Зміст звинувачення і стаття, яку йому пред'явлено, — невідомі.

У день арешту Й. ЗІСЕЛЬСА в Чернівцях відбулося багато обшуків. Можливо, були ще арешти, Й. С. ЗІСЕЛЬС (нар. 2. XII. 1946 р.) ■ 1978-81 рр. відбув трирічний табірний термін за ст. 187¹ КК У РСР. У нього виразка шлунка і хворе серце. Його дружина Ірина Борисівна, яка сподівається другої дитини, мешкає з сином Олександром (нар. 1970 р.) за адресою: 274029, м. Чернівці-29, вул. Гайдара, 9, кв. 23. Тел. 3 45 02. Адреса брата Семена ЗІСЕЛЬСА: 274000 м. Чернівці, вул. Шіллера, 3, кв. 7.

10-5 Член Української Гельсінської групи Микола ГОРБАЛЬ, який 24 жовтня 1984 року мав закінчити термін свого 5-річного ув'язнення, на волю не вийшов: 22 жовтня його відправили з табору до СІЗО м. Миколаєва і там пред'явили звину-

вачення за ст. 187¹ КК УРСР. Справу М. ГОРБАЛЯ веде **слідчий Миколаївської прокуратури ЛИСАВСЬКИЙ** (у прізвищі можлива помилка). Пояснюючи родині суть звинувачення, він сказав, що "ГОРБАЛЬ знайшов собі в таборі однодумців" (напевно, йому інкримінують розповсюдження "наклепницьких вигадок" серед в'язнів), а також нагадав про поему М.ГОРБАЛЯ *"Дума"*, за яку він відбував перше 7-річне ув'язнення. Між тим, м. ГОРБАЛЬ старанно уникав будь-яких розмов із в'язнями в таборі, хоч останнім часом його не раз провокували на розмови, зокрема, про Українську Гельсінську групу. Він уникав розмов, щоб унеможливити найменший привід для нового звинувачення.

Микола Андрійович ГОРБАЛЬ (нар. 10. IX. 1941 р., за документами — 6. V. 1941 р.) в 1970-77 рр. відбував 5-річне табірне ув'язнення і 2-річне заслання в Томській обл. за ст. 62 ч. 1 КК УРСР. В 1979 р. був заарештований повторно за сфабрикованим звинуваченням у **"спробі зґвалтування"**, а насправді **за участь у роботі УГГ та за поетичну творчість**. Другий **5-річний** вирок відбував у таборі на ст. **Новоданилівка Миколаївської обл.**, де його й заарештували втретє нібито "на клопання адміністрації табору", хоча начальник табору запевняв, що він не знає про причину його арешту.

У Нью-Йорку в 1981 р. вийшла книжка дитячих віршів М. ГОРБАЛЯ *"Коломийка для Андрійка"*, ілюстрована авторськими малюнками, зробленими в таборі для 2-річного сина. В 1982 р. вийшла велика збірка його поезій і пісень *"Деталі піщаного годинника"* (вид-во *"Сучасність"*). Публікували переклади його

віршів англійською, німецькою і французькою мовами, а також публіцистичні статті, зокрема, в справі другого ув'язнення.

Зліва направо: *М. І. КОНДРАТОВИЧ, О. І. СТОКОТЕЛЬНА, М. А. ГОРБАЛЬ,*

М. Н. ПАНДА, П. І. СТОКОТЕЛЬНИЙ. 1979 р., м. Київ.

Дружина М. ГОРБАЛЯ Ольга Іванівна СТОКОТЕЛЬНА (вони оформили шлюб у таборі) мешкає за адресою: **252162, м. Київ-162, просп. 50 Років Жовтня, 14а, кв. 103.** Син **М. ГОРБАЛЯ** від першого шлюбу **Андрій** (нар. **21. VI. 1978 р.**) живе з матір'ю **МАРЧЕНКО А. М.** за адресою: **252152, м. Київ-152, вул. П. Тичини, 1, кв. 30.** Тел. **550 13 58.** Адреса матері **Теклі Андріївни** з братом **Миколою Богданом:** **Тернопільська обл., Борщівський р-н, с Литячі.**

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ АКТИВІСТІВ В ОДЕСІ

10-6 2 жовтня 1984 року на допит до слідчого СЕГАЛА, який провадить справу **Якова ЛЕВІНА**, викликали **Іду НЕПОМНЯЩУ** (див. 1984, 9-6 і раніше). Вона відмовилася відповідати на питання і підписувати протокол допиту. Їй сказали, що слідство в справі **ЛЕВІНА** наближається до кінця, і їй слід знайти для нього адвоката. Після того, як їй з великими труднощами вдалося це зробити, з'ясувалося, що батьки **Я. ЛЕВІНА** запросили іншого адвоката. Батьки **Якова ЛЕВІНА** заперечують проти його наміру виїхати до Ізраїлю і не підтримують синового захоплення єврейською культурою. Який адвокат захищатиме **ЛЕВІНА**, невідомо. У справі **ЛЕВІНА** відбулися також обшуки і допити в МолдРСР і в Ленінграді.

10-7 Батько **Іди НЕПОМНЯЩОЇ** інженер **Марко НЕПОМНЯЩИЙ** (нар. 1931 р.) у жовтні поїхав до Москви, до своїх друзів-відмовників. Невдовзі він зник. Очевидці розповідали, що вони бачили, як біля будинку в Москві, де мав зупинитися **М. НЕПОМНЯЩИЙ**, невідомі особи заштовхували якогось перехожого до машини. Припускають, що це міг бути **М. НЕПОМНЯЩИЙ**. Пізніше стало відомо, що **Марка НЕПОМНЯЩОГО заарештовано в Москві 11 жовтня 1984 року.** Наступного дня в його помешканні в

Одесі зробили обшук і вилучили багато різних документів (обшук провадив слідчий САГАЛ — див. попереднє повід. 10-6 і раніше) Маркові НЕПОМНЯЩОМУ, якого **перевезли до Одеси**, пред'явлено звинувачення за ст. 187 КК УРСР.

Дружина М. НЕПОМНЯЩОГО Євгенія і їхня дочка їда мешкають за адресою: м. Одеса, вул Гагаріна, 16/4, кв. 5.

10-8 16 жовтня 1984 року в Одесі заарештували Якова

МЕША, єврейського активіста-відмовника (див. 1984, 9-6 і раніше). Ймовірно, що його звинувачують у т. зв. "опорі міліції".

Кравець Яків МЕШ (нар. 1952 р.1), колишній боксер, домагається еміграції від 1979 року. Його дружина Марина з сином (1976 р. нар.) мешкає за адресою: м. Одеса, вул. Мартиновського, 3/4, кв. 71.

НОВИНИ ПРО НЕВІЛЬНИКІВ

У тюрмах І в таборах

10-9 У таборі м. Кременчук Полтавсько! обл. перебуває Едуард Олександрович КРИЦЬКИЙ (нар. 1939 р.). Працюючи шофером у м. Кривий Ріг, він брав участь в організації вільної профспілки, що налічувала близько 40 чол. 1 травня 1980 року Е. КРИЦЬКИЙ вийшов на демонстрацію, тримаючи транспарант: *"Робітникам — м'ясо, профспілкам — незалежність від КПРС"*.

Брат Е. КРИЦЬКОГО Борис ЧЕРЕШЕНКО фотографував це. Обоє заарештували, звинувативши в "хуліганстві", і засудили: **Е. КРИЦЬКОГО до 3 років таборів загального режиму, Б. ЧЕРЕШЕНКА (раніше судженого) — до 2 років таборів суворого режиму.** Е. КРИЦЬКИЙ відбував покарання спершу в Сімферополі, потім — у Херсонській обл. (с. Стара Збурівка). Близько половини свого терміну Е. КРИЦЬКИЙ провів у ПКТ. Він написав заяву до ПВР СРСР про зречення радянського громадянства "у зв'язку з непогодженням із політичним, економічним та соціальним ладом". Перед кінцем терміну, за три дні до звільнення, Е. КРИЦЬКОГО відвезли до Херсонської тюрми, де йому пред'явили звинувачення за **ст. 187¹ КК УРСР** у розповсюдженні "наклепницьких вигадок" серед в'язнів. Пізніше його засудили знову **до 3 років ув'язнення.** У Кременчуцькому таборі тиск на нього з боку адміністрації триває.

Едуард КРИЦЬКИЙ після закінчення рибнопромислового технікуму працював тралмайстром на риболовецьких суднах Мурманського флоту. Він узяв участь у створенні осередків вільної профспілки на риболовецькому флоті, організував кілька страйків на суднах, наприкінці 70-х років брав участь у демонстрації в День преси в Архангельську. Після цього Е. КРИЦЬКИМ зацікавився КДБ. В 1979 році його звільнили з риболовецького флоту, і він переїхав до Кривого Рогу на Україну.

Мати Е. КРИЦЬКОГО мешкає за адресою: **КазССР, Талды-Курганская обл., г. Уштобе, ул. Ворошилова, 67.** Брат Е. КРИЦЬКОГО **Б. ЧЕРЕШЕНКО** мешкає в м. **Нальчику.**

10-10 У таборі ЮЄ-312/33 в Донецькій області перебуває священик Володимир Тихонович ФЕДОРЕНКО. Його заарештували перед 1982 роком і засудили до **5 років таборів.** Заарештували його в церкві і при цьому побили. Йому пред'явили звинувачення в якихось шахрайствах з іконами (спекуляція?). Відомо, проте, що В. ФЕДОРЕНКО викликав невдоволення властей висловлюванням своїх поглядів та розповсюдженням забороненої літератури (напевно, релігійної). У таборі до В. ФЕДОРЕНКА не раз приїздив працівник КДБ для бесіди. В. ФЕДОРЕНКО систематично зазнає в таборі побиття та знущань з

боку кримінальників.

10-11 Анатолій КОРЯГІН у Чистопольській тюрмі протягом останніх чотирьох місяців провадив голодівку (див. 1984, 7/8-33 і раніше). Повідомляють, що в його організмі сталися за цей час такі невідворотні зміни, що він уже не може природно споживати їжу і, отже, практично не може припинити голодівки. Стан його здоров'я загрозливий.

10-12 Вперше за 4 роки Василеві СТУСОВІ (див. 1984, 7/8-52 і раніше) в таборі особливого режиму ВС-389/36-1 дозволили загальне (коротке) побачення з родиною. На побачення приїхали дружина Валентина ПОПЕЛЮХ із сином Дмитром з Києва, та сестра Марія з Донецька. Цілу добу їм не давали належного побачення, потім, попередивши, щоб ні про що "недозволене" не говорили і розмовляли тільки по-російськи, їх завели до кімнати побачень і змусили ще кілька годин чекати, після чого повідомили, що побачення не відбудеться, бо Василь "відмовився виконати ритуал виходу і проведення побачення". Можливо, що він відмовився розмовляти із своїми рідними російською мовою.

10-13 Побачення Ірини РАТУШИНСЬКОЇ з чоловіком (див. 1984, 7/8-20 і раніше), яке припадало на середину листопада, скасували. Цього разу відмову мотивували тим, що "її постіль була погано застелена".

10-14 У жовтні закінчилися терміни або були звільнені такі в'язні сумління: **15 жовтня закінчився 3-річний термін баптиста з Києва Віталія ГОМОНА** (див. 1984, 5-27 і раніше); напевно, звільнили **Богдана МЕНДРУНЯ зі Львова (УКЦ)**; **25 жовтня закінчився 3-річний термін ув'язнення баптиста з м. Дергачі Харківської обл. Віктора МОШІ** (див. 1983, 9/10 і раніше); напевно, звільнили з ПЛ робітника з м. Керч Кримської обл. **Миколу ЯКУБЕНКА (?)**.

ПРИВІТАЙТЕ З УРОДИНАМИ

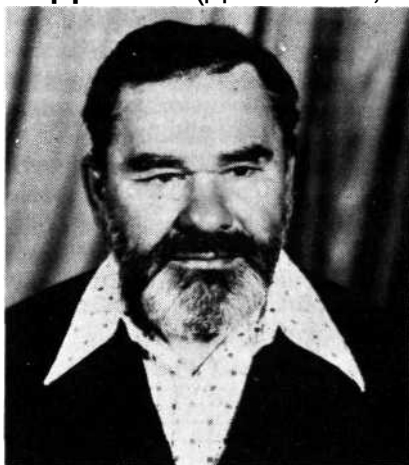
Повідомляємо адреси тих переслідуваних, у кого через місяць надходять дні народження, а також їхніх родин. У грудні народилися:

10-15 13 грудня 1939 року нар. Сергій Олексійович БАБИЧ (див. 1984, 7/8-64 і раніше). Його адреса в таборі: **349018, Ворошиловградська обл., Слов'яносербський р-н, сел. Лозівський, уст. УЛ-314 60.** Адреса батька Олексія Степановича, матері: **260552, Житомирська обл., Баранівський р-н, с Рогачів.** Адреса сестри Орлової Ольги: м. Житомир, вул. Толстого, 15.

10-16 13 грудня 1927 року нар. Євген Олександрович СВЕРСТЮК (див. 1984, 5-38 і раніше). Його адреса після звільнення з родиною (дружина **АНДРІЄВСЬКА** Валерія Вікторівна і дочка Віра): м. Київ, вул. Плеханова, 6, кв. 40.

10-17 14 грудня 1954 року нар. Володимир Мефодійович ВЛАСЕНКО (див. 1983, 9/10 і раніше). Його адреса в кримінальному таборі не відома. Адреса дружини Людмили Павлівни з двома синами (1980 і 1982 рр. нар.): **327037, м. Миколаїв, вул. Коцюбинського, 42, кв. 2.**

10-18 19 грудня 1920 року нар. Микола Данилович РУДЕНКО (див. 1984, 6-29 і раніше). Його адреса в засланні: **659701**

*Микола РУДЕНКО в с. Майма,
квітень 1984 року*

Горно-Алтайская авт. обл., с. Майма, ул. Строителей, 3, кв. 30. Адреса його дружини Раіси Панасівни в таборі: **431200, Мордовская АССР, Теньгушевський р-н, пос. Барашево, учр. ЖХ-385 3-4,**

10-19 19 грудня 1938 року нар. Олександр Миколайович ЧЕКАЛІН (див. 1983, 9/10). Його адреса в ув'язненні не відома.

Адреса дружини Є. Р. ЧЕКАЛІНОЇ і сина (1962 р. нар.): **Ворошиловградська обл., м. Лисичанськ, вул. К. Маркса, 136, кв. 5.**

10-20 20 грудня 1937 року нар. Григорій Андрійович ПРИХОДЬКО (див. 1983, 9/10 і раніше). Його адреса в тюрмі: **422950, Татарская АССР, г. Чистополь, учр. УЭ-148 ст-4.** Адреса його

матері: 323122, Дніпропетровська обл., Синельниківський р-н, Варварівська с/рада, с. Лукашеве. Адреса дружини Зої Іванівни з дочкою (1970 р. нар.): г. Калуга, ул. Циолковского, 34, кв. 2. Адреса сина Віталія від першого шлюбу (1965 р. нар.): 349120, м. Комунарськ Ворошиловградської обл., вул. Фрунзе, 826, кв. 3.

10-21 22 грудня 1956 року нар. Василь Петрович СІЧКО (див. 1984, 6-20 і раніше). Його адреса в таборі: 287100, м. Вінниця, вул. Привокзальна, 30, уст. ІВ-301 86. Адреса матері ПЕТРАШ Стефанії Василівни, сестри Оксани (1963 р. нар.) і брата Володимира (1960 р. нар.): Івано-Франківська обл., м. Долина, вул. Панаса Мирного, 14. Батько Петро Васильович теж в ув'язненні.

10-22 24 грудня 1937 року нар. Вячеслав Максимович ЧОРНОВІЛ (див. 1984, 6-27 і раніше). Його адреса на "хімії": 678010, Якутская АССР, Орджоникидзевський р-н, пос. Покровск-І. Адреса дружини ПАШКО Атени Василівни: 290014, м. Львів-14, вул. Ніщинського, 14, кв. 6. Адреса сина Тараса від розірваного шлюбу: 290041, м. Львів-41, вул. Спокійна, 13. Адреса батьків Килини Харитонівни і Максима Йосиповича та сестри Валентини: Черкаська обл., Звенигородський р-н, с Вільхівець.

10-23 30 грудня 1929 року нар. Вікторас ПЯТКУС, член УГГ (див. 1984, 6-12 і раніше). Його адреса в таборі: 618263, Пермская обл., Чусовской р-н, пос. Кучино, учр. ВС-389 36-1. Адреса його дружини Наталі! БУЦЕВІЧЮТЄ-ПЯТКУВЄНЄ: г. Вильнюс, ул. Б. Даугуветиса, 10, кв. 1. Тел. 62 13 84.

10-24 30 грудня 1914 року нар. Данило Лаврентійович

ШУМУК (див. 1983, 9/10 і раніше). Його адреса в заслання: КазССР, Уральская обл., Каратобинський р-н, с. Каратобе, ул. Курмангазы, 1. Адреса дружини ЯНОВСЬКОЇ Олени Юхимівни: 252034, м. Київ-34, п/с 525. Тел. 25 81 45.

Бажаю привітати їх листами, листівками або телеграмами.

АРХІВ САМВИДАВУ

У цьому розділі подаємо бібліографію творів і документів, опублікованих (або одержаних) у жовтні 1984 року. Всі вказані тут матеріали є в Закордонному Представництві Української Гельсінкської групи. Бажаючи набути копії цих документів мають звернутися до редактора "ВІСНИКА РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ".

10-25 Суд над Валерієм Марченком 13 березня 1984 року. — ж. "Сучасність", ч. 10, Жовтень 1984 року, стор. 115-123. Про В. МАРЧЕНКА' див. цей вип., 10-2 і раніше.

10-26 Із ювілейного привітання Бориса Антоненка-Давидовича шанувальників з Дніпропетровщини (вірш). — ж. "Жіночий світ", Жовтень 1984, ч. 10, стор. 2. Про Б. Д. АНТОНЕНКА-ДАВИДОВИЧА див. 1984, 7/8-50 і раніше.

10-27 Похорон Бориса Антоненка-Давидовича. — ж. "Жіночий світ", Жовтень 1984, ч. 10, стор. 2.

10-28 Юрій Бадзьо: СРСР не є єдиною державою. — ж. "Українське православне слово", № 10, 1984, стор. 12-13. Про Ю. БАДЗЯ див. 1984, 9-36 і раніше.

10-29 Юрій Бадзьо: Советська влада несе повну відповідальність за голод в Україні. — газ. "Свобода", 4. X. 1984 р.

10-30 Заява Юрія Бадзя з 22. I. 1983 р. — газ. "Новий шлях", 6. X. 1984 р.

10-31 Ю. Бадзьо говорить про політичні свободи і права людини. — газ. "Свобода", 10. X. 1984 р.

10-32 Ю. Бадзьо говорить про нерівноправність України у складі СРСР. — газ. "Свобода", 11. X. 1984 р.

10-33 Юрій Бадзьо: Радянська державна влада несе повну відповідальність за голод в Україні. — газ. "Народна воля", 18. X. 1984 р.

10-34 Заява Юрія Бадзя з 9. XII. 1982 р. — газ. *"Новий шлях"*, 20. X. 1984 р.

10-35 Скарга українця до ООН. [Лист Віктора Рафальського, березень 1984 р.]. — газ. *"Новий шлях"*, 20. X. 1984 р. Про В. РАФАЛЬСЬКОГО див. 1984, 9-37 і раніше.

10-36 Молитесь о них. [Розповідь Н. І. Антонової про засуд чоловіка Івана Яковича та сина Павла]. — ж. *"Вестник истины"*, No 1 (81), 1983, стор. 24-26. Про І. Я. АНТОНОВА див. 1984, 9-18 і раніше.

10-37 АС No 5310. 17 крымских татар (Э. Аблязизов и др.).

"Информация. О встрече представителей инициативных групп ряда городов и областей Узбекской ССР 8/111-1984 года г. Самарканд". (Самарканд, 8. 3. 84). — *"Материалы самиздата"* радио "Свобода", вып. No 31/84, 5 октября 1984 г. (5 стор.).

10-38 АС No 5311. 240 крымских татар Краснодарского края. "Заявление — 1984" в Политбюро ЦК КПСС (без места, не позднее 8. 3. 84). — *"Материалы самиздата"* радио "Свобода", вып. No 31/84, 5 октября 1984 г. (10 стор.).

10-39 АС No 5333. 4 п/з (Ф. Акаденко и др). "Открытое письмо в ЦК КПСС" с требованием направить в лагерь госкомиссию для восстановления "гуманности и законности", Мордовский лаг. No 3-5 (м. б. осень 1983). — *"Материалы самиздата"* радио "Свобода", вып. по 34/84, 26 октября 1984 г. (1 стор.).

10-40 АС No 5334. Сообщение о рабочем Эдуарде Крицком, репрессированном за профсоюзную деятельность в Мурманске, Архангельске и Кривом Роге (без места, конец 1983 или начало 1984). — *"Материалы самиздата"* радио "Свобода", вып. No 34/84, 26 октября 1984 г. (2 стор.). Про Е. КРИЦЬКОГО див. цей вип., 1984, 10-9.

10-41 АС No 5337. Василий Корбин*, и. о. пред. ИГ защиты прав католич, церкви на Украине. Биография быв. п/з католич, священника Михаила Винницкого (м. б. г. Бобрка, Львовская *У змісті помилково — КОРБИН.

обл.), 29. 6. 1984. — *"Материалы самиздата"* радио "Свобода", вып. No 34/84, 26 октября 1984 г. (3 стор.). Про о. Михайла ВИННИЦЬКОГО див. 198.

10-42 Ирина Ратушинская, Сказка о трех головах. — газ. *"Новое русское слово"*, 28. X. 1984. Про І. РАТУШИНСЬКУ див. цей вип., 10-13 і раніше.

10-43 Александр Шатравка, или "Репортаж из желудка людоеда". — газ. *"Русская мысль"*, No 3539, 18. X. 1984, стор. 7. Про О. ШАТРАВКУ див. 1984, 7/8-59 і раніше.

10-44 Почаевская Лавра — гонения продолжаются. — газ. *"Русская мысль"*, No 3539, 18. X. 1984, стор. 7.

10-45 Michail Hajfetz. Sorokas Rosenstrauch. Authentische

Berichte aus Mordwinien. — Gerold & Appel Verlag Hamburg, 1984. 210 стор. Про М. ХЕЙФЕЦА див. 1984, 4-29, про М. СОРОКУ — 1981, 11 і раніше.

10-46 Proces de Valeri Martchenko. — Cahiers du SAMIZDAT, No. 105, October 1984, стор. 3-13. Про В. МАРЧЕНКА див. цей вип., 10-25 і раніше.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

А

АБЛЯЗІЗОВ Е. 10-37

АКАДЕНКО Ф. 10-39

АНДРІЄВСЬКА Валерія Вікторівна 10-16

АНТОНЕНКО-ДАВИДОВИЧ Борис 10-26, 10-27

АНТОНОВА Н. І. 10-36

АНТОНОВ Іван Якович 10-36

АНТОНОВ Павло 10-36

Б

БАБИЧ Олексій Степанович 10-15

БАБИЧ Сергій Олексійович 10-15

БАДЗЬО Юрій 10-28, 10-29, 10-30, 10-31, 10-32, 10-33, 10-34

БУЦЕВІЧУТЄ-ПЯТКУВЕНЄ Наталія 10-23

В

о. ВИННИЦЬКИЙ Михайло 10-41

ВЛАСЕНКО Володимир Мефодійович 10-17

ВЛАСЕНКО Людмила Павлівна 10-17

Г

ГОМІН Віталій 10-14

ГОРБАЛЬ Андрій 10-5

ГОРБАЛЬ Богдан 10-5

ГОРБАЛЬ Микола Андрійович 10-5

ГОРБАЛЬ Текля Андріївна 10-5

З

ЗІСЕЛЬС Ірина Борисівна 10-4

ЗІСЕЛЬС Іосиф Самуїлович 10-4

ЗІСЕЛЬС Семен 10-4

К

КОБРИН Василь 10-41

КОНДРАТОВИЧ М. І. 10-5

КОРБИН (див. КОБРИН)

КОРЯГІН Анатолій 10-11

КРИЦЬКИЙ Едуард Олександрович 10-9, 10-40

Л

ЛАНДА М. Н. 10-5

ЛЕВІН Яків 10-6

ЛИСАВСЬКИЙ, слід, прок-ри (м. Миколаїв) 10-5

ЛИТВИН Юрій Тимонович 10-1

ЛИТВИН Ростислав 10-1

М

МАРЧЕНКО А. М. 10-5

МАРЧЕНКО Валерій Веніамінович 10-2, 10-25, 10-46

МАРЧЕНКО Михайло 10-2

МАТУСЕВИЧ Таміла 10-1

МЕНДРУНЬ Богдан 10-14
МЕШ Марина 10-8
МЕШ Яків 10-8
МОША Віктор 10-14
Н
НЕПОМНЯЩА Євгенія 10-7
НЕПОМНЯЩА їда 10-7
НЕПОМНЯЩИЙ Марко 10-7
О
ОРЛОВА Ольга 10-15
П
ПАШКО Атена Василівна 10-22
ПЕТРАШ Стефанія Василівна 10-21
ПОПЕЛЮХ Валентина 10-12
ПОРУБЧЕНКО Надія Антонівна 10-1
ПРИХОДЬКО Віталій 10-20
ПРИХОДЬКО Григорій Андрійович 10-20
ПРИХОДЬКО Зоя Іванівна 10-20
ПЯТКУС Вікторас 10-23
Р
РАТУШИНСЬКА Ірина 10-13, 10-42
РАФАЛЬСЬКИЙ Віктор 10-35
РУДЕНКО Микола Данилович 10-18
РУДЕНКО Раїса Панасівна 10-18
С
СВЕРСТЮК Віра 10-16
СВЕРСТЮК Євген Олександрович 10-16
СЕГАЛ, слід. (м. Одеса) 10-6
СІЧКО Василь Петрович 10-21
СІЧКО Володимир 10-21
СІЧКО Оксана 10-21
СОРОКА 10-45
СТУС Василь 10-12
СТУС Дмитро 10-12
СТУС Марія 10-12
СТОКОТЕЛЬНА Ольга Іванівна 10-5
СТОКОТЕЛЬНИЙ Павло Іванович 10-5

Т

ТИХА Марія Кіндратівна 10-3

ТИХИЙ Олекса 10-3

Ф

ФЕДОРЕНКО Володимир Тихонович 10-10

Х

ХЕЙФЕЦ Михайло 10-45

Ч

ЧЕКАЛІНА Є. Р. 10-19

ЧЕКАЛІН Олександр Миколайович 10-19

ЧЕРЕШЕНКО Борис 10-9

ЧОРНОВІЛ Валентина 10-22

ЧОРНОВІЛ Вячеслав Макимович 10-22

ЧОРНОВІЛ Килина Харитонівна 10-22

ЧОРНОВІЛ Максим Йосипович 10-22

ЧОРНОВІЛ Тарас 10-22

Ш

ШАТРАВКА Олександр 10-43

ШУМУК Данило Лаврентійович 10-24

Я

ЯКУБЕНКО Микола 10-14

ЯНОВСЬКА Олена Юхтмівна 10-24

**ПОЯСНЕННЯ ДЕЯКИХ СКОРОЧЕНЬ,
ВЖИВАНИХ У ВІСНИКУ-10/84**

авт. — автономна

АС — Архів Самвидаву

АССР (рос.) — Автономна Радянська соціалістична Республіка

вид-во — видавництво

вул. — вулиця

г. (рос. город) — місто

газ. — газета

ж. — журнал

ЗП УГГ — Закордонне Представництво Української Гельсінської

ИГ (рос.) — Ініціативна група

КазССР — Казахська Радянська соціалістична Республіка

кв. — квартира

КК — кримінальний кодекс

м. — місто

м. б. (рос. может быть) — можливо

нар. — народження, народився (-лась)

обл. — область, обласний

ООН — Організація Об'єднаних Націй

п/з (рос. политический заключенный) — політичний в'язень

ПКТ — приміщення камерного типу [внутрішньотабірна тюрма]

ПЛ — психіатрична лікарня [загального типу]

пос. (рос. поселок) — селище
п/с — поштова скринька
р-н — район
с. — село
сел. — селище
с/рада — сільська рада
ст. — станція
ст. — стаття
УГГ — Українська Гельсінська група
УКЦ — Українська Католицька Церква
ул. (рос. улица) — вулиця
уст. — установа
учр. (рос. учреждение) — установа
ч. — частина
ч. — число

ЗМІСТ СТАТЕЙ КАРНОГО КОДЕКСУ, ЗГАДУВАНИХ У ВІСНИКУ-10/84

Ст. 58 старого КК (точніше, 58-10 КК РРФСР, який діяв до 1960 р. — "Пропаганда або агітація, яка містить заклик до пова-лення, підриву чи послаблення Радянської влади або до здійснення окремих контрреволюційних злочинів, а також розповсюдження чи виготовлення, або зберігання літера-тури того самого змісту" (див. 10-1).

Ст. 62 ККУРСР—"Антирадянська агітація і пропаганда" (див. 10-2, 10-5).

Ст. 62 ч. 2 КК УРСР — повторний засуд за ст. 62 — "рецидив" (див. 10-2).

Ст. 187¹ КК УРСР — "Поширення завідомо наклепницьких вигадок, що ганьблять радянський державний і суспільний лад" (див. 10-1, 10-4, 10-5, 10-7, 10-9).